

ESLÖVS KOMMUN

KVALITETS- REDOVISNING för år 2003

Pedagogiskt bokslut för

Gymnasieskolan
Vuxenutbildningen
Kvalificerad yrkesutbildning

Eslövs kommun
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING

- 1.1 Ny nämnds- och förvaltningsorganisation från 2003
- 1.2 Ny rektorsområdesindelning
- 1.3 Ny utbildningsplan för gymnasieskolan och vuxenutbildningen
- 1.4 Kvalitetsredovisningen – ett pedagogiskt bokslut
- 1.5 Ledningsgruppen vill främja ”vuxet lärande”

GYMNASIESKOLAN

2 Betygsutfall

- 2.1 Slutbetyg
- 2.2 Genomsnittlig betygspoäng under riksgenomsnittet
- 2.3 Behörighet till högskola ligger riksgenomsnittet
- 2.4 Genomströmning – fyra år i gymnasieskolan
- 2.5 Gymnasieskolans kommentarer
- 2.6 Gymnasie- och Vuxenutbildningsförvaltningens analys och bedömning
- 2.7 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ställningstagande

3 Elevinflytande - elevansvar

- 3.1 Enkät om graden av elevinflytande

4 Värdegrundsarbetet inom gymnasieskolan

- 4.1 Temadagar om värdegrundsfrågor
- 4.2 ”Fortsätt med temadagarna!”
- 4.3 Två dagar har blivit tre
- 4.4 Arbetet mot rasism och nazism - integrationsarbetet
- 4.5 Gymnasie- och Vuxenutbildningsförvaltningens analys och bedömning
- 4.6 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ställningstagande

5 Samverkan grundskola och gymnasieskola

- 5.1 Elever i behov av särskilt stöd, skolår 9
- 5.2 Pedagogiskt samarbete med grundskolan
- 5.3 Utbildningsråd för Mellanskåne
- 5.4 Gymnasie- och Vuxenutbildningsförvaltningens analys och bedömning
- 5.5 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ställningstagande

VUXENUTBILDNINGEN I ESLÖV

- 6.1 Organisation
- 6.2 Inget jämförelsematerial för hela år 2003
- 6.3 Kunskapslyftet upphörde år 2002
- 6.4 Nytt extra statsbidrag fr.o.m. år 2003
- 6.5 Fler kvinnor än män
- 6.6 Andra utbildningsanordnare
- 6.7 Studerandeinflytande

GRUNDLÄGGANDE VUXENUTBILDNING

- 7.1 Syfte
- 7.2 Brett utbud av kurser
- 7.3 Merparten studerande födda utomlands
- 7.4 Fyra kurser svarar för flest avbrott
- 7.5 Vuxenutbildningens kommentarer
- 7.6 Gymnasie- och Vuxenutbildningsförvaltningens analys och bedömning
- 7.7 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ställningstagande

GYMNASIAL VUXENUTBILDNING

- 8.1 Organisation
- 8.2 Antagning till gymnasial vuxenutbildning
- 8.3 Brett utbud av kurser
- 8.4 Kursavbrotten drabbar olika
- 8.5 Studierna ledde till förbättrade möjligheter
- 8.6 Prövningar
- 8.7 Vuxenutbildningens kommentarer
- 8.8 Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningens analys och bedömning
- 8.9 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ställningstagande

VUXENUTBILDNING FÖR UTVECKLINGSSTÖRDA (SÄRVUX)

- 9.1 Organisation
- 9.2 Extra statsbidrag till utveckling
- 9.3 Vuxenutbildningens kommentarer
- 9.4 Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningens analys och bedömning
- 9.5 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ställningstagande

SVENSKA FÖR INVANDRARE

- 10.1 Svenskundervisning för invandrare
- 10.2 Inget jämförelsematerial avseende år 2003
- 10.3 Antalet studerande
- 10.4 Få studieavbrott
- 10.5 Lärarresurser
- 10.6 Nya kursplaner
- 10.7 Studieresultat
- 10.8 Kostnader under riksnivån
- 10.9 Vuxenutbildningens kommentarer
- 10.10 Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningens analys och bedömning
- 10.11 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ställningstagande

MODERSMÅLSUNDERVISNING

- 11.1 Främja utvecklingen till flerspråkiga individer
- 11.2 Deltagandet är frivilligt
- 11.3 Förutsättningar för undervisning och lärande i modersmål
- 11.4 Många *MVG* i modersmål
- 11.5 Albanska har flest elever
- 11.6 Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningens analys och bedömning
- 11.7 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ställningstagande

KVALIFICERAD YRKESUTBILDNING

- 12.1 KY – en reguljär utbildningsform
- 12.2 Ky-utbildningar, påbyggnadsutbildning och uppdragsutbildningar
- 12.3 Myndigheten genomför tillsyn
- 12.4 Det interna kvalitetsarbetet har många delar
- 12.5 Tillsyn *Bovärdsutbildning*
- 12.6 Tillsyn *Geriatrisk vårdutveckling*
- 12.7 Kvalitetssäkringsåtgärder
- 12.8 Nya ansökningar
- 12.9 Gymnasie- och Vuxenutbildningsförvaltningens analys och bedömning
- 12.10 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ställningstagande

INLEDNING

1.1 Ny nämnds – och förvaltningsorganisation från 2003

Årsskiftet 2003 ändrades nämnds- och förvaltningsorganisationen i Eslövs kommun. Ett av syftena med den nya organisationen var att förbättra servicen för kommunens medborgare. Förändringen innebar bland annat att den dåvarande Barn- och Utbildningsnämnden, som haft ansvar för förskolan, den obligatoriska skolan, fritidshemmen, kulturskolan, gymnasieskolan, vuxenutbildningen och den kvalificerade yrkesutbildningen, delades i två nämnder. *Barn- och familjenämnden* fick ansvar för förskolan, den obligatoriska skolan, fritidshemmen och kulturskolan medan *Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden* fick ansvar för gymnasieutbildningen, vuxenutbildningen och den kvalificerade yrkesutbildningen. Den dåvarande *Barn- och Utbildningsförvaltningen* delades i två förvaltningar, *Barn och Familj* respektive *Gymnasie- och Vuxenutbildning*.

1.2 Ny rektorsområdesindelning

Som en följd av den nya nämnds- och förvaltningsorganisationen genomfördes den 1 juli 2003 en förändring i styrningen och ledningen av gymnasieskolan, vuxenutbildningen och den kvalificerade yrkesutbildningen. Gymnasieskolan delades i två rektorsområden, ledda av var sin rektor. Vuxenutbildningen blev ett rektorsområde och den kvalificerade yrkesutbildningen blev ett rektorsområde. De leds av var sin rektor.

1.3 Ny utbildningsplan för gymnasieskolan och vuxenutbildningen

Enligt *Skollagen 2 kap 8 §* skall det i alla kommuner finnas en av kommunfullmäktige antagen skolplan som visar hur kommunens skolväsende skall gestaltas och utvecklas samt vilka åtgärder kommunen tänker vidta för att uppnå de nationella mål som satts upp.

Kommunfullmäktige i Eslöv antog vid sitt sammanträde i september 2003 *Utbildningsplan för gymnasieskolan och vuxenutbildningen i Eslövs kommun*. Den gäller fr.o.m. den 1 juli 2003 t.o.m. den 30 juni 2007. I utbildningsplanen redovisas de strategiska målen för gymnasieskolan, vuxenutbildningen och den kvalificerade yrkesutbildningen under 14 rubriker bl.a. *Normer och värden, Kunskap och lärande, Elevernas och de studerandes ansvar och inflytande, Mångfald – integration – internationalisering, Övergång från grundskolan till gymnasieskolan, Alkohol och andra beroende framkallande preparat*. Utbildningsplanen redogör också för hur kvalitetssäkringsarbetet med hjälp av uppföljnings- och utvärderingsinsatser skall bedrivas under planperioden.

1.4 Kvalitetsredovisningen – ett pedagogiskt bokslut

Enligt *förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet* (SFS 2001:649) skall varje skola som ingår i det offentliga skolväsendet upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen skall innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har uppnåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan ämnar vidta om målen inte uppnåtts.

Varje kommun skall senast den 1 maj varje år upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning för föregående kalenderår. Kommunens kvalitetsredovisning skall bygga på skolornas kvalitetsredovisningar och innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen har uppnåtts samt en redogörelse för vilka åtgärder kommunen ämnar vidta om målen inte har uppnåtts.

Kvalitetsredovisning för år 2003 är den första kvalitetsredovisningen som upprättats sedan den nya nämnds- och förvaltningsorganisationen genomfördes. Den omfattar kalenderåret 2003 och beskriver mål- och resultatuppfyllelsen inom utvalda områden inom gymnasieskolan, vuxenutbildningen och den kvalificerade yrkesutbildningen. Målen beskriver vad eleverna och de studerande skall lära sig och vilka kompetenser de skall utveckla. Det är detta lärande och denna utveckling som kvalitetsredovisningen skall följa upp och utvärdera. Kvalitetsredovisningen blir rektorsområdenas och förvaltningens pedagogiska bokslut.

1.5 Ledningsgruppen vill främja ”vuxet lärande”

Förvaltningens ledningsgrupp tog under hösten 2003 fram en vision för sitt arbete och sitt förhållningssätt. Visionen fastställdes i sin nuvarande lydelse den 2 december 2003. I ledningsgruppen ingår förvaltningschefen, de fyra rektorerna, förvaltningens ekonom och utvecklingssekreterare.

Ledningsgruppen vill främja vuxet lärande, vilket innebär att eleverna och de studerande har stort eget ansvar för sina studieresultat och att de har reellt inflytande över undervisningen. Ledningsgruppen finner gemensamma lösningar över verksamhetsgränserna och ser fler möjligheter än hinder. Rätt utbildning ges vid rätt tillfälle till rimlig kostnad. Arbetsklimatet kännetecknas av öppenhet, prestigelöshet och konkretion och gruppens handlande kännetecknas av beslutsamhet. Gruppen lär av sina erfarenheter och bidrar generöst med sina kunskaper. Medarbetarna är stolta över sitt arbete och de är trygga, engagerade och motiverade med stor förmåga att ta ansvar och egna initiativ.

GYMNASIESKOLAN

2 Betygsutfall

Enligt *Utbildningsplan för gymnasieskolan och vuxenutbildningen i Eslöv* skall andelen elever som går vidare till högskolestudier öka. Ingen elev skall lämna gymnasiet utan goda förutsättningar för övergång till arbetslivet eller fortsatta studier (Utb.plan, sidan 5).

2.1 Slutbetyg

Slutbetyg har redovisats i tidigare kvalitetsredovisningar upprättade av gymnasieskolan i Eslöv. Någon uppdelning har emellertid inte gjorts mellan *Godkänt* och *Väl godkänt* utan betygsutfallet för dessa båda betygsgrader har redovisats som vore de ett betyg.

Slutbetygen vårterminen 2003 för de 465 elever som avslutade sina gymnasie-studier omfattade 14 767 kursbetyg. Av dessa var 7,5 procent eller 1 111 *Icke godkänt*, 38 procent eller 5 608 *Godkänt*, 34 procent eller 5 001 *Väl godkänt* och 20,5 procent eller 3 000 *Mycket väl godkänt*.

Tabell 2.1 Slutbetyg läsåren 2000-2001, 2001-2002 och 2002-2003

Läsår	Antal elever	IG	G + VG	MVG	Antal betyg
		Andel %	Andel %	Andel %	
2000-2001	460	7	75	18	14 900
2001-2002	486	7	73	20	15 700
2002-2003	465	7,5	72	20,5	14 767

Källor: Kvalitetsredovisningar för åren 2001 och 2002 samt betygsstatistik från Eslöv vårterminen 2003

Andelen elever som fick betyget *Icke godkänd* låg 0,5 procentenheter högre vårterminen 2003 än de två föregående vårterminerna, då andelen uppgick till 7 procent mot 7,5 procent vårterminen 2003. Andelen elever som erhållit *Mycket väl godkänd* har ökat under den redovisade perioden, från 18 procent vårterminen 2001 till 20,5 procent vårterminen 2003. Som en följd har andelen elever som fått betygen *Godkänd* och *Väl godkänd* minskat från 75 procent läsåret 2000-2001 till 72 procent läsåret 2002-2003.

2.2 Genomsnittlig betygspoäng under riksgenomsnittet

Den genomsnittliga betygspoängen i slutbetygen för Eslövs gymnasieelever har legat under den genomsnittliga nivån för riket även om skillnaderna har varierat över åren. Störst skillnad förelåg 1997 nämligen 0,8 poäng. Skillnaden var lägst 1998, då den uppgick till 0,2 poäng. Den genomsnittliga betygspoängen har, med undantag av vårterminen 2000, ökat varje år. Detta gäller både för riket och för Eslöv. Under läsåret 1999-2000 offentliggjorde Skolverket nationellt fastställda betygskriterier för betygsgraden *Mycket väl godkänd*. Detta ledde till en uppstramning av betygssättningen. I skrivande stund föreligger den genomsnittliga betygspoängen för riket från vårterminen 2003, men inte för de enskilda skolorna.

Tabell 2.2 Genomsnittlig betygspoäng 1997-2003

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Eslöv	11,8	12,7	13,0	12,7	13,2	13,4	
Riket	12,6	12,9	13,3	13,3	13,7	13,8	14,0
Skillnad	- 0,8	- 0,2	- 0,3	- 0,6	- 0,5	- 0,6	

Källa: Skolverket. SIRIS 2004-03-29

2.3 Behörighet till högskola under riksgenomsnittet

Andelen elever från gymnasieskolan i Eslöv som uppnått behörighet till högskolan har legat under riksgenomsnittet under hela mätperioden även om värdena varierat. Störst skillnad förelåg 1997 då 71 procent av Eslövseleverna uppnådde behörighet till högskolan mot nästan 82 procent i riket. Skillnaden var minst 1999 och uppgick till 0,8 procentenheter. I skrivande stund föreligger den genomsnittliga betygspoängen för riket från vårterminen 2003, men ännu inte för de enskilda skolorna.

Tabell 2.3 Andelen (%) behöriga till högskola 1997-2003

	Vt 1997	Vt 1998	Vt 1999	Vt 2000	Vt 2001	Vt 2002	Vt 2003
Eslöv	71,1	81,9	82,7	74,8	80,3	84,4	
Riket	81,8	83,3	83,5	80,3	84,6	85,7	89,2
Skillnad	- 10,7	- 1,4	- 0,8	- 5,5	- 4,3	- 1,3	

Källa: Skolverket. SIRIS 2004-03-29

2.4 Genomströmning – fyra år i gymnasieskolan

Alla gymnasieprogram, med undantag av det individuella programmet, är treåriga. Det innebär att en elev normalt sett skall ha fått slutbetyg efter tre år. För att få slutbetyg krävs att eleven har fått betyg i alla de 30-35 kurser som normalt ingår i elevens studieplan. Ibland kan det ta längre tid än tre år för att få ett slutbetyg. Det gäller t.ex. elever som bytt till ett annat program eller för de elever som gjort studieuppehåll, kanske på grund av utlandsstudier.

Alla inskrivna elever i årskurs 3 får inte slutbetyg efter tre år eftersom ett eller flera kursbetyg kan saknas. De vanligaste anledningarna till att betyg inte har kunnat sättas är att frånvaron varit för hög, specialarbetet/projektarbetet har inte blivit godkänt i tid eller att eleven har lämnat gymnasieskolan i förtid.

Tabell 2.4 visar andelen elever i Eslöv och i riket som fått slutbetyg fyra år efter gymnasiestarten. Uppgifter om genomströmning finns fr.o.m. vårterminen 1999 t.o.m. vårterminen 2002.

De redovisade resultaten visar att genomströmningen i Eslöv är högre än för riket fyra år efter påbörjade gymnasiestudier och har varit så under hela mätperioden. Resultaten visar emellertid också på att andelen elever som erhållit slutbetyg har sjunkit från första mättillfället vårterminen 1999 till mättillfället vårterminen 2002. Mätvärdet för vårterminen 2003 för riket är det näst högsta som redovisats under mätperioden, där endast värdet från vårterminen 1999 är högre. Något resultat för Eslöv vårterminen 2003 föreligger inte i skrivande stund (6 april 2004).

Andelen elever i riket som erhållit slutbetyg inom fyra år har ökat med 1,5 procentenheter sedan vårterminen 2002. En förklaring till detta är att andelen

elever i riket som har slutbetyg från ett reducerat program har minskat från 10 procent vårterminen 2002 till 7 procent vårterminen 2003 ¹.

Tabell 2.4 Andelen (%) elever som fått slutbetyg efter 4 års gymnasiestudier vårterminerna 1999, 2000, 2001, 2002 och 2003.

	Vt 1999	Vt 2000	Vt 2001	Vt 2002	Vt 2003
Start ht	1995	1996	1997	1998	1999
Eslöv	81,6	77,2	77,2	74,7	
Riket	75,7	73,4	73,4	72,5	74
Skillnad	5,9	3,8	3,8	2,2	

Källa: Skolverket. SIRIS 2004-03-29

2.5 Gymnasieskolans kommentarer

Betygs- och resultatsammanställningarna visar på den ”betygsinflation” som utvecklats när det gäller betygssättningen i gymnasieskolan. Tendensen är densamma i Eslöv som i riket. Det är viktigt att vara medveten om att det råder ett visst mått av betygsinflation, men också att det kan vara viktigt att Eslöv inte skiljer ut sig från hur det ser ut i riket i övrigt. Om betygssättningen i Eslöv inte följt utvecklingen hade det kunnat resultera i att elever från gymnasieskolan i Eslöv inte fått eller får samma möjligheter som elever från andra gymnasieskolor t.ex. vid antagningen till eftergymnasiala studier.

Andelen elever i Eslöv som får slutbetyg efter fyra års studier är högre än för riket och har varit så under hela mätperioden. En möjlig delförklaring kan vara att skolledningen inom gymnasieskolan har varit mycket restriktiv med att bevilja specialutformade program, reduceringar eller att i betyget ange att underlag saknas. Detta är exempel på strategier som utvecklats vid många gymnasieskolor och som fått kritik av Skolverkets tjänstemän. Om det i betyget anges att underlag saknas ger detta eleven möjlighet att pröva för att få betyg.

När det gäller den genomsnittliga betygspoängen har skillnaden mellan riket och Eslöv varit relativt stabil under den redovisade perioden, i synnerhet fr.o.m. läsåret 1999-2000, då de nationella kriterierna för betygsgraden *Mycket väl godkänd* presenterades samtidigt med att reviderade kursplaner för gymnasieskolan genomfördes. Betygssättningen i Eslöv i några ämnen ligger emellertid under genomsnittet i riket. Insatser kommer att göras - och har gjorts - för att råda bot på detta. Det kan handla om att anpassa undervisningen både till den enskilda elevgruppens och den enskilde elevens förutsättningar. I detta arbete uppmärksammas låg-, hög- och underpresterande elever.

Det utvecklade mottagandet av elever från grundskolan i kombination med intensifierade och utökade specialpedagoginsatser bör leda till att fler elever kommer att få slutbetyg, kanske t.o.m. inom den stipulerade treårsperioden.

2.6 Gymnasie- och Vuxenutbildningsförvaltningens analys och bedömning

Andelen elever som fått slutbetyg från gymnasieskolan fyra år efter övergången från grundskolan till gymnasieskolan har legat över riskgenomsnittet under den redovisade perioden. Trots detta finns det en stor grupp elever – mellan 20 och 25 procent av varje årskull – som inte får slutbetyg.

¹ Skolverkets Nyhetsbrev nummer 3 mars 2004

Att få ett slutbetyg innebär inte alltid att eleven har uppnått högskolebehörighet och här ligger Eslöv lägre än riksgenomsnittet och har gjort så vid samtliga mättillfällen. I det fortsatta kvalitetsarbetet bör detta, i enlighet med utbildningsplanens intentioner, uppmärksammas.

2.7 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ställningstagande

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ämnar inte vidta några åtgärder utöver dem som finns angivna i utbildningsplanen, men vill ånyo betona att andelen elever som går vidare till högskolestudier skall öka samt att ingen elev skall lämna gymnasiet utan goda förutsättningar för övergång till arbetslivet eller fortsatta studier. Nämnden kommer därför att noga följa den fortsatta utvecklingen. Nämnden vill markera vikten av att alla elever under sin gymnasietid erhåller det stöd de behöver för att nå framgångsrika resultat.

3 Elevinflytande – elevansvar

De demokratiska principerna att kunna påverka, vara delaktig och ta ansvar skall omfatta alla elever. Alla elever, oavsett kön och social och kulturell bakgrund, skall ha ett verkligt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen. Eleverna skall under planperioden få ett ökat inflytande över den egna utbildningen och över skolans inre arbete. Elevernas ansvar för att planera och genomföra studierna skall stödjas och tas till vara (Utb.plan, sidan 6).

3.1 Enkät om graden av elevinflytande

En enkät om elevernas inflytande och ansvarstagande genomfördes under veckorna 13 och 14/2004. Enkäten bestod av två delar. Med hjälp av påståendena i den första delen kan elevernas bild av hur de vill att elevinflytandet skall gestaltas beskrivas. Med hjälp av påståendena i den andra delen ger eleverna en bild av hur de uppfattar hur elevinflytandet gestaltas i det vardagliga arbetet.

Eleverna har besvarat enkäten elektroniskt. Framtagandet av enkäten och osäkerhet beträffande själva genomförandet har gjort att enkäten inte genomfördes under höstterminen i enlighet med vad som står i utbildningsplanen. Utfallet av enkäten kommer att redovisas för nämnden under vårterminen 2004 och i kvalitetsredovisningen för år 2004.

4 Värdegrundsarbetet inom gymnasieskolan

Mobbning och sexuella trakasserier får inte förekomma inom gymnasieskolan (Utbplan, sidan 5).

Alla som arbetar inom gymnasieskolan skall arbeta för ökad jämställdhet. Undervisningen skall till innehåll och uppläggning spegla både manliga och kvinnliga perspektiv (Utb.plan, sidan 8).

4.1 Temadagar om värdegrundsfrågor

Eleverna i årskurs 1 på samtliga program deltar sedan ett par läsår i temadagar med fokus på värdegrundsfrågor som demokrati, jämställdhet, människors lika värden, sex och samlevnad m.m. Under höstterminen 2002 ägnades två dagar åt detta arbete. Under den första temadagen, den s.k. ”stugdagen”, arbetade klasserna tillsammans med sina mentorer med att lägga grunden för ett bra klimat i klassen. Den andra temadagen ägnades åt temat manligt – kvinnligt – mänskligt. Under ledning av skolans s.k. värdegrundsgrupp, som ansvarar för temadagarna, belystes relationen manligt – kvinnligt ur olika perspektiv. Även representanter för RFSU, RFSL och ungdomsmottagningen medverkade.

Värdegrundsfrågorna behandlas också i undervisningen i olika ämnen.

4.2 ”Fortsätt med temadagarna!”

Eleverna i tolv av de sexton klasser som deltog i värdegrundsdagarna höstterminen 2002 besvarade den enkät som de ansvariga lärarna sammanställt. Totalt besvarade 260 elever enkäten, som innehöll fem frågor. På tre av frågorna skulle eleverna avge omdömen om aktiviteterna i form av *mycket givande*, *givande* eller *mindre givande*. Eleverna har i sina svar enbart markerat de två förstnämnda alternativen, d.v.s. inte någon elev har angett att någon av aktiviteterna som *mindre givande*. Samtliga elever anser att stugdagen och temadagen skall genomföras även för elever i kommande årskurs 1. På frågan vad eleverna har fått ut mest av de genomförda aktiviteterna, anger flertalet att de fått nya färdigheter, större förståelse för människors olikheter samt öppnare diskussionsklimat i klassen.

4.3 Två dagar har blivit tre

En förändring vidtogs inför läsåret 2003-2004. Tre dagar istället för som tidigare två ägnas åt värdegrundsfrågor. Förutom den redan etablerade stugdagen och temadagen om manligt – kvinnligt – mänskligt genomförs en dag där andra etiska frågeställningar behandlas. Det kan t.ex. handla om fusk och förhållningssätt till fusk, hur man skall förhålla sig till någon som känner sig utanför gruppen, hur vår grupp förhåller sig till andra grupper, hur vi vill vara med och påverka. Två av dagarna genomfördes höstterminen 2003. Den tredje dagen kommer att genomföras under vårterminen 2004.

4.4 Arbetet mot rasism och nazism - integrationsarbetet

Utbildningen i gymnasieskolan skall främja förståelsen och fördragsamheten mellan etniska eller religiösa grupper. Var och en som arbetar inom gymnasieskolan skall främja aktning för varje människas egenvärde. Rasistisk och nazistisk propaganda får inte förekomma inom gymnasieskolan, liksom inte heller rasistiska och nazistiska symboler (Utb.plan, sidan 5).

Integrationsarbetet är en angelägenhet för alla som verkar inom gymnasieskolan. Rektorerna har ett särskilt ansvar för att detta arbete omfattar all personal och alla elever (Utb.plan, sidan 8).

Värdegrundsfrågor som berör nazism och rasism behandlas inom undervisningen i samhällskunskap, historia, religionskunskap, svenska m.fl. ämnen. Dessutom

behandlas dessa frågor vid en särskild temadag för merparten av eleverna i årskurs 2. För de elever som inte deltar i denna genomförs andra insatser som behandlar samma frågor. Elevernas tankar och reflektioner efter temadagen följs upp inom samhällskunskap, historia och religionskunskap bland annat. Någon uppföljning eller utvärdering av effekterna av insatserna, t.ex. i form av enkäter eller intervjuer, har däremot inte genomförts.

Fritidsledarna och elevhälsans personal bedriver ett aktivt arbete bland eleverna för att skapa ett positivt klimat på de båda skolenheterna.

4.5 Gymnasie- och Vuxenutbildningsförvaltningens analys och bedömning

Manligt – kvinnligt - mänskligt

Förvaltningen konstaterar att temadagarna om *manligt – kvinnligt – mänskligt* är ett betydelsefullt inslag i arbetet med att nå utbildningsplanens mål om ökad jämställdhet. Temadagarna speglar både manliga och kvinnliga perspektiv. Det är betydligt svårare att bedöma i vilken omfattning det dagliga arbetet genomsyras av de ambitioner som uttrycks i utbildningsplanen, varför arbetet med jämställdhetsfrågorna behöver belysas.

Arbetet mot rasism och nazism

Enligt uppgift från lärare, rektorer och elever syns inget eller väldigt lite av organiserade nazistiska eller rasistiska beteenden eller åsiktsyttringar i gymnasieskolan. Med detta som utgångspunkt konstaterar förvaltningen att rasistisk och nazistisk propaganda inte förekommer inom gymnasieskolan. Inte heller förekommer rasistiska och nazistiska symboler. Däremot framskymtar rasistiska attityder och åsikter emellanåt i elevernas bemötande av varandra, bland annat i form av kränkande tillmälen. Därför är det angeläget att arbetet med värdegrunds- och integrationsfrågorna bedrivs med oförtruten energi och att de diskuteras bland personalen under skolledningarnas aktiva medverkan och stöd i enlighet med intentionerna i läroplanen och utbildningsplanen. Det dagliga arbetet med integrationsfrågorna behöver belysas.

Det är inte tillfredsställande att alla elever inte deltar i temadagen mot rasism och nazism. Möjligheterna att samordna insatserna med värdegrundsfrågorna i årskurs 1 och 2 bör undersökas med avseende på samordningsvinster ur pedagogisk synpunkt.

4.6 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ställningstagande

Nämnden noterar dels det positiva utfallet av temadagarna om *manligt – kvinnligt – mänskligt*, dels att temadagarna utgör ett viktigt inslag i arbetet med att uppnå målen i läroplanen och utbildningsplanen. Enligt beslut i nämnden i oktober 2003 skall uppföljnings- och utvärderingsinsatser inom målområdet *Jämställdhet* genomföras under år 2004. Utfallet skall belysas i kvalitetsredovisningen för år 2004.

Nämnden påtalar vikten av att alla elever får ta del av integrationsinsatserna och i arbetet mot rasism och nazism. Enligt beslut i nämnden i oktober 2003 skall uppföljnings- och utvärderingsinsatser inom målområdet *Normer och värden* genomföras under år 2004. Utfallet skall belysas i kvalitetsredovisningen för år 2004.

5 Samverkan grundskola och gymnasieskola

Gymnasieskolan och vuxenutbildningen skall samverka nära med den obligatoriska skolan (Utb.plan, sidan 7).

Enligt *Kvalitetsredovisning för 2002* skall Gymnasie- och Vuxenutbildning tillsammans med företrädare för Eslövs, Höörs och Hörby kommuner ta fram en plan för fördjupat samarbete mellan gymnasieskolan och grundskolorna. Planen skall presenteras för Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden senast i januari 2004.

5.1 Elever i behov av särskilt stöd, skolår 9

5.1.1 Elevresursgrupp

Inom gymnasieskolan i Eslöv finns en samordnande arbetsgrupp, Elevresursgruppen, som har till uppgift att utveckla gymnasieskolans arbete med elever i behov av särskilt stöd. Gruppen består av kuratorer, studie- och yrkesvägledare, specialpedagoger, skolpsykolog samt skolläda. Gruppens sammansättning garanterar att de pedagogiska, sociala och medicinska aspekterna tillgodoses i arbetet.

Representanter för elevresursgruppen träffar representanter för grundskolorna i Eslövs, Höörs och Hörby kommuner för att få information om elever som av olika skäl varit föremål för specialpedagogiska insatser. Överlämnande av information enligt denna modell har gjorts inför läsåren 2002-2003 och 2003-2004.

Av eleverna i årskurs 1 läsåret 2003-2004 är ungefär 100 föremål för olika former av specialinsatser. Ytterligare c:a 100 elever i årskurserna 2 och 3 får stöd av specialpedagogerna.

5.1.2 Kvarstående frågeställningar

Vissa rutiner i samband med överlämnandet av information behöver ses över. Bland annat måste grundskolan och gymnasieskolan säkerställa att elever och föräldrar blir delaktiga i besluten om vilken information som skall föras vidare. Detta innebär bland annat att reglerna om sekretess måste diskuteras.

Grundskolan ger inte alltid förklaringar och motiveringar till varför elever saknar betyg i något ämne. Gymnasieskolan ser inte alltid de åtgärdsprogram som upprättats av grundskolan.

5.2 Pedagogiskt samarbete med grundskolan

Initiativ kommer att tas till pedagogiska samarbeten mellan några av gymnasieskolans program och grundskolorna inom samverkansområdet. Under höstterminen 2004 kommer ett samarbete mellan det special utformade teknikerprogrammet och en klass på en av grundskolorna att genomföras. Blir utfallet positivt kommer samarbetet eventuellt att utvidgas. Företrädare för barn- och fritidsprogrammet har efterlyst ett samarbete med grundskolan. Även Hotell- och restaurangprogrammet planerar för samverkan med grundskolan.

5.3 Utbildningsråd för Mellanskåne

Även samarbete finns på den politiska nivån. Inom ramen för det s.k. Utbildningsrådet, som består av politiker och förvaltningschefer inom utbildningssektorn från Eslöv, Höör och Hörby, ges möjligheter att diskutera samarbets- och samverkansfrågor mellan gymnasieutbildningen i Eslöv och grundskolorna i de tre kommunerna.

5.4 Gymnasie- och Vuxenutbildningsförvaltningens analys och bedömning

Elever i behov av särskilt stöd

En konsekvens av den utvecklade överlämnandeprocessen har blivit att gymnasieskolan har kunnat sätta in stödåtgärder redan vid starten av läsåret. Tidigare behövde man invänta klasskonferenserna som genomfördes först en bit in på terminen. Detta har upplevts som en kvalitetsförbättring. Det är emellertid för tidigt att se effekterna av insatserna i form av bättre resultat i form av färre avhopp, studieavbrott, omval eller förbättrade betyg. Sådana effekter blir inte möjliga att avläsa förrän om några läsår. Förvaltningen följer genom ledningsgruppen resultaten av insatserna. Antalet elever som omfattas av stödinsatserna kommer att öka under de närmaste läsåren. Detta kan komma att innebära att mer resurser i form av lärarinsatser måste tillföras stödverksamheten

5.5 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ställningstagande

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ämnar inte vidta några åtgärder med anledning av det som redovisas, utan ser fram mot ett vidgat och fördjupat samarbete mellan gymnasieskolan i Eslöv och grundskolorna i Eslövs, Höörs och Hörby kommuner. Nämnden önskar få fortlöpande information om effekterna av insatserna för elever i behov av särskilt stöd.

VUXENUTBILDNINGEN I ESLÖV

6.1 Organisation

Enligt skollagen består kommunal vuxenutbildning (komvux) av grundläggande vuxenutbildning, gymnasial vuxenutbildning och påbyggnadsutbildning. Vuxenutbildningen i Eslöv ansvarar för den grundläggande vuxenutbildningen och den gymnasiala vuxenutbildningen, men även för svenskundervisningen för invandrare (sfi) och vuxenutbildningen för utvecklingsstörda (särvox). Påbyggnadsutbildningsinslagen organiseras och administreras inom den kvalificerade yrkesutbildningen.

Grundläggande vuxenutbildning är utbildning för vuxna på grundskolenivå och syftar till att ge vuxna sådana kunskaper och färdigheter som de behöver för att delta i samhälls- och arbetsliv. Den syftar också till att göra högre studier möjliga.

Gymnasial vuxenutbildning syftar till att ge vuxna kunskaper och färdigheter motsvarande de som ungdomar får i gymnasieskolan.

Vuxenutbildningen för utvecklingsstörda (särvox) syftar till att ge kunskaper och färdigheter motsvarande de som ges i den obligatoriska särskolan (grundsärskolan respektive träningssärskolan) och på nationella eller specialutformade program i gymnasiesärskolan. Särvox har egna kursplaner och timplaner.

Undervisningen i *svenska för invandrare (SFI)* syftar till att ge vuxna invandrare grundläggande kunskaper i svenska språket och om det svenska samhället.

6.2 Inget jämförelsematerial för hela år 2003

Kvalitetsredovisningarna skall avse föregående kalenderår, i det här fallet år 2003. Skolverkets material om vuxenutbildningen sträcker sig i vissa delar fram t.o.m. vårterminen 2003, vilket innebär att några jämförelser inte kan göras mellan utfallet i riket och i Eslöv för hela år 2003.

6.3 Kunskapslyftet upphörde år 2002

Fr.o.m. den 1 juli 1997 t.o.m. den 31 december 2002 utgick extra statsbidrag för gymnasial utbildning enligt bestämmelserna i regeringens femåriga satsning på utbildning för arbetslösa och korttidsutbildade, det s.k. *Kunskapslyftet*. Kunskapslyftet avslutades år 2002.

6.4 Nytt extra statsbidrag fr.o.m. år 2003

Ett nytt riktat extra statsbidrag för kommunernas utbildning för vuxna utgår för perioden 2003-2005. Stödet får lämnas under förutsättning att en kommun åtar sig att utveckla t.ex. infrastruktur, pedagogik och metodik i syfte att främja vuxnas lärande. Stödet innebar för år 2003 att staten åtog sig att finansiera 46 500 utbildningsplatser i kommunerna. Vuxenutbildningen i Eslöv fick i uppdrag att genomföra 236 platser av vilka staten svarade för finansieringen av 130, vilket motsvarar ett bidrag på c:a 4,8 miljoner kronor. Efter omfördelning av statsbidragen fick Eslöv ytterligare 36 platser, av vilka staten finansierade 20 (738 000 kronor).

6.5 Fler kvinnor än män

Av dem som antogs till grundläggande och gymnasial vuxenutbildning i Eslöv under 2003 var 61 procent kvinnor och 39 procent män. I riket var 65 procent av de studerande kvinnor och 35 procent män läsåret 2002-2003. Andelen män som studerar inom vuxenutbildningen i Eslöv är således högre än riksgenomsnittet. Enligt uppgifter från Skolverket minskar andelen kvinnliga studerande generellt inom vuxenutbildningen.

6.6 Andra utbildningsanordnare

Antalet studerande hos andra utbildningsanordnare uppgick vårterminen 2003 till 60. Av dessa deltog 39 i kurser i engelska på olika nivåer. Fem deltog i kurser anordnade av CFL, Centrum för flexibelt lärande. Fyra studerande gick floristkurs.

Höstterminen 2003 deltog 61 studerande i kurser anordnade av andra utbildningsanordnare. Av dessa deltog 38 i kurser i engelska på olika nivåer. Fyra gick apoteksteknikerkurs, tre deltog i kurser anordnade av CFL och tre gick på gymnasiekurser vid Komvux i Lund.

6.7 Studerandeinflytande

De demokratiska principerna att kunna påverka, vara delaktig och ta ansvar skall omfatta alla studerande. De studerande skall under planperioden 1 juli 2003 – 30 juni 2007 få ett ökat inflytande över den egna utbildningen och över skolans inre arbete. Alla studerande, oavsett kön och social och kulturell bakgrund skall ha ett verkligt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen. Arbetssätt och arbetsformer skall utgå från de studerandes erfarenheter och intressen. De studerandes ansvar för att planera och genomföra studierna skall stödjas och tas till vara (Utb.plan, sidan 6).

I februari 2003 återupplivades elevrådet inom vuxenutbildningen. Elevrådet har bestått av rektor samt 10-12 studeranderepresentanter. Elevrådet har träffats tre till fyra gånger per termin. Bland ärenden som tagits upp kan nämnas handhavandet av mobiltelefoner på lektionstid, prov och provtillfällen, skåp till de studerande, rutiner för avslutningen, pedagogiska diskussioner m.m.

Den successiva antagningen till vuxenutbildningen och likaledes det successiva utträdet försvårar elevrådsarbetet, beroende på att en del av de studerande endast bedriver sina studier under en kort tid. Kontinuiteten i elevrådsrepresentationen och elevrådsarbetet blir lidande.

Någon uppföljning och utvärdering av de studerandes inflytande beträffande utbildningens upplägg och innehåll har ännu inte genomförts.

GRUNDLÄGGANDE VUXENUTBILDNING

Enligt *Utbildningsplan för gymnasieskolan och vuxenutbildningen i Eslöv* skall ingen elev lämna vuxenutbildningen utan goda förutsättningar för övergång till arbetsliv och/eller fortsatta studier (Utb.plan, sidan 5).

7.1 Syfte

Grundläggande vuxenutbildning är utbildning för vuxna på grundskolenivå och syftar till att ge vuxna sådana kunskaper och färdigheter som de behöver för att delta i samhälls- och arbetsliv. Den syftar också till att göra högre studier möjliga. Enligt skollagen är kommunerna skyldiga att informera om och anordna grundläggande vuxenutbildning i sådan omfattning att de kommuninvånare som har rätt till utbildningen och önskar delta i den, får den.

7.2 Brett utbud av kurser

Inom grundläggande vuxenutbildning ges kurser på olika nivåer i engelska, matematik, svenska, svenska som andra språk och orienteringskurser. Under år 2003 ordnades bl.a. följande kurser: engelska för nybörjare, engelska fortsättningskurs, matematik, samhällskunskap och svenska som andra språk motsvarande skolåren 4-6 respektive 7-9, svenska skolåren 7-9, intensiv engelska för skolåren 7-9 samt intensiv matematik och intensiv svenska på grundläggande nivå. Dessutom ordnades kurser för dyslektiker samt läs- och skrivkurser. I de senare ges framför allt hjälp åt invandrare med övningar i uttal, prosodi, stavning m.m. Med hjälp av olika dataprogram övas de studerandes språkfärdigheter. Dyslexikursen vänder sig till vuxna dyslektiker där arbetet bedrivs i små grupper med datorn som stöd.

Kursutbudet i Eslöv motsvarar i stort utbudet i riket, där kurser i svenska som andra språk lockar flest deltagare beroende på att merparten av de studerande är födda utomlands.

7.3 Merparten studerande födda utomlands

Antalet studerande som påbörjar kurser inom grundläggande vuxenutbildning är av tradition högre under höstterminen än under vårterminen. Totalt antogs 91 elever till grundläggande vuxenutbildning under år 2003. Vårterminen 2003 antogs 21 elever till den grundläggande vuxenutbildningen. Nio antogs till grundskola skolåren 4-6 för invandrare, tre till grundskola skolåren 7-9 för invandrare samt nio till grundskola skolåren 7-9. Höstterminen 2003 antogs 70 studerande till den grundläggande vuxenutbildningen. Femton elever antogs till grundskola skolåren 4-6 för invandrare, 25 till grundskola skolåren 7-9 för invandrare, samt 30 till grundskola skolåren 7-9.

Av de antagna till grundläggande vuxenutbildning i Eslöv under år 2003 var drygt 70 procent födda utomlands. Detta överensstämmer med hur det ser i riket, där nästan 73 procent av deltagarna är födda utomlands.

7.4 Fyra kurser svarar för flest avbrott

Totalt avbröt 27 studerande de grundläggande studierna under 2003, 10 under vårterminen och 17 under höstterminen. Det totala antalet kursavbrott i grundläggande vuxenutbildning under vårterminen 2003 uppgick till 34 och under höst-

terminen till 45, totalt 79 kursavbrott under 2003. När en elev avbryter sina studier innebär det att ett flertal kurser drabbas av studieavbrott, eftersom den studerande läser flera kurser samtidigt. Fyra kurser svarar för merparten av avbrotten:

- *engelska, fortsättning* - sammanlagt 13 studieavbrott under år 2003,
- *matematik skolåren 7-9* - 17 studieavbrott,
- *samhällskunskap skolåren 7-9* -15 studieavbrott och
- *svenska skolåren 7-9* - 12 studieavbrott.

Det höga antalet avbrott i kursen *engelska, fortsättning* beror på att det i huvudsak är studerande med invandrarbakgrund som deltar i dessa kurser. De väljer bort engelskan för att kunna koncentrera sig på svenska och matematik. Övriga kurser redovisar få studieavbrott.

De vanligaste orsakerna till studieavbrott är

- att den studerande inte längre är berättigad till studiemedel,
- att den studerande har fått arbete,
- att den studerande har blivit omplacerad till annan kurs, oftast beroende på felval, d.v.s. att kursen var på för hög nivå,
- att den studerande misskött sina studier och därför blivit avstängd,
- att den studerande har haft hög giltig frånvaro och därför fått möjlighet att börja om samma kurs nästföljande termin,
- att den studerande fått barn *eller*
- att den studerande antagits till annan utbildning.

7.5 Vuxenutbildningens kommentarer

Från vuxenutbildningens sida konstateras, att studieavbrotten utgör ett problem. En tänkbar åtgärd för att reducera dem är att skapa fler och därmed mindre grupper sett till antalet deltagare. Nu finns det grupper som kan ha över 30 elever. I dessa grupper finns i stort sett endast elever som beslutat sig för att återuppta sina grundskolestudier. Det är därför viktigt att det finns möjligheter att möta eleverna på rätt nivå med rätt utbildnings- och undervisningsinsatser. Med stöd i mindre grupper skulle detta kunna bli möjligt. Genom att samla vuxenutbildningen i Eslöv på ett ställe fr.o.m. höstterminen 2004 ökar möjligheterna för ett samlat och brett stöd åt de studerande, eftersom all kompetens – skolledning, assistent, studie- och yrkesvägledning, kurator, lärare - kommer att finnas på ett ställe.

Vuxenutbildningen kommer naturligtvis även i fortsättningen att stödja de studerande för att förhindra att antalet avbrott ökar. Det skall dock konstateras att merparten av skälen bakom studieavbrotten inte är direkt relaterade till studierna som sådana, den enskildes förutsättning att klara av dem eller vuxenutbildningens organisation, utan berör andra förhållanden i den studerandes livssituation, förhållanden som ligger utanför vuxenutbildningens möjligheter att påverka.

Det som redovisats om studieavbrotten inom den grundläggande vuxenutbildningen kommer att följas upp och utvärderas under studiedagar i slutet av läsåret 2003-2004 och början av läsåret 2004-2005. Åtgärderna kommer att redovisas i *Kvalitetsredovisning för år 2004*.

7.6 Gymnasie- och Vuxenutbildningsförvaltningens analys och bedömning

Gymnasie- och Vuxenutbildningsförvaltningen noterar, precis som företrädarna för vuxenutbildningen, de många studieavbrotten och kommer, i den mån det är påkallat, att vara behjälpliga i arbetet med att reducera dessa. Det är viktigt att fokus även i framtiden finns på studieavbrotten och orsakerna bakom dem, inte bara för att målet i utbildningsplanen skall anses uppfyllt, utan för att de som studerar inom den grundläggande vuxenutbildningen skall ha framgång i sina studier.

7.7 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ställningstagande

<p>Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden avser f.n. inte att vidta några åtgärder med anledning av det redovisade. Nämnden önskar dock att under höstterminen 2004 och i <i>Kvalitetsredovisning för år 2004</i> få beskrivet och analyserat vuxenutbildningens arbete med att stödja de studerande för att minska antalet studieavbrott.</p>

GYMNASIAL VUXENUTBILDNING

Enligt *Utbildningsplan för gymnasieskolan och vuxenutbildningen i Eslöv* skall ingen skall lämna vuxenutbildningen utan goda förutsättningar att för övergång till arbetsliv och/eller fortsatta studier (Utb.plan, sidan 5).

8.1 Organisation

Gymnasial vuxenutbildning syftar till att ge vuxna kunskaper och färdigheter motsvarande de som ungdomar får i gymnasieskolan. Enligt skollagen skall kommunerna sträva efter att anordna gymnasial vuxenutbildning som svarar mot efterfrågan och behov.

8.2 Antagning till gymnasial vuxenutbildning

Antalet studerande som påbörjar kurser gymnasial vuxenutbildning är av tradition högre under höstterminen än under vårterminen. Vårterminen 2003 antogs studerande till 39 gymnasiekurser. Sammanlagt besattes 771 utbildningsplatser. Höstterminen 2003 antogs elever till 68 gymnasiekurser. Totalt besattes 877 utbildningsplatser.

8.3 Brett utbud av kurser

Utbudet av kurser är högre under höstterminen än under vårterminen. Vårterminen 2003 erbjöds 39 kurser och under höstterminen 2003 68 kurser. Sjutton kurser hade över 20 eller fler antagna vårterminen 2003 och 22 kurser hade 20 eller fler antagna höstterminen 2003. I tabell 7.3 redovisas de kurser som hade 20 eller fler antagna.

Tabell 7.3 Kurser med fler än 20 antagna inom gymnasial vuxenutbildning år 2003

<i>Kurser</i>	<i>Antal elever vt 2003</i>	<i>Antal elever ht 2003</i>	<i>Totalt</i>
Data fördjupning	24		24
Datakörkortet	21		21
Datorkunskap	44	35	79
Datorkunskap datapoolen		26	26
Desktop		21	21
Engelska A	20	30	50
Engelska B	22	23	55
Engelska C	25		25
Finansiering och kalkylering	22		22
Företagsekonomi B		22	22
Historia A		30	30
Intensiv engelska	39	32	71
Intensiv matematik	56	46	102
Intensiv svenska som andra språk	36	28	64
Matematik A + B	30		30
Matematik A 2 terminer		30	30
Naturkunskap A	27	30	57
Naturkunskap B		20	20
Omvårdnadsprogrammet		30	30
Programhantering 1 termin		20	20

Psykologi A		30	30
Redovisning och beskattning	20		20
Religion A	30	24	54
Religion B	21		21
Rättskunskap		30	30
Samhällskunskap A	26	22	48
Svenska A		30	30
Svenska B 1 termin	29		29

Följande kurser gavs också under år 2003: affärsjuridik, biologi A och B, bokföring, engelsk konversation, fysik B, företagsekonomi A, geografi B, grafisk kommunikation A, B och C, grafisk illustration, historia B, kemi A och B, lokala nätverk A och B, matematik C, D och E, multimedia A och B, människan socialt och kulturellt, operativsystem, personatorer, projektarbete, psykologi B, redovisning och beskattning, samhällskunskap, småföretagande A samt webbdesign.

Till sju kurser (historia B, internetprogrammering, programmering C, samhällskunskap B, spanska steg 1, tyska steg 1, naturkunskap A kvällskurs) antogs inte några elever.

Kursdeltagandet inom den gymnasiala vuxenutbildningen i Eslöv uppvisar delvis samma mönster som i riket. Datorkunskap hade läsåret 2002-2003 flest studerande i riket, nästan 48 000, där merparten var kvinnor (drygt 71 procent). Orienteringskurserna hade närmare 40 000 deltagare. Andra kurser som lockade många deltagare var matematik A, engelska A, matematik B, samhällskunskap A, psykologi A, svenska B och engelska B. Samtliga dessa hade över 20 000 studerande per kurs.

8.4 Kursavbrotten drabbar olika

Under vårterminen 2003 avbröt 46 studerande inom den gymnasiala vuxenutbildningen sina studier och under höstterminen avbröt 48 sina studier, sammanlagt 94 under 2003. Det totala antalet kursavbrott under vårterminen uppgick till 189 och under höstterminen till 175, sammanlagt 364 kursavbrott på gymnasial nivå under 2003. Antalet kursavbrott är fler än antalet studerandeavbrott beroende på att en studerande kan delta i flera kurser, vilket innebär att när han eller hon avbryter studierna medför detta avbrott i flera kurser. Bland de kurser som uppvisar flest avbrott finns bl.a.

- kurserna i *datorkunskap* (23 avbrott 2003, 29 procent av de antagna),
- *matematik A* över 2 terminer (19 avbrott, 32 procent),
- *naturkunskap A* (13 avbrott, 23 procent),
- *samhällskunskap A* 1 termin (8 avbrott ht 2003, 44 procent),
- *svenska A* (13 avbrott, 23 procent),
- *matematik C kvällskurs* (8 avbrott vt 2003, 42 procent) *samt*
- *matematik B kvällskurs* (7 avbrott ht 2003, 22 procent).

Alla kurser uppvisar avbrott, men för en del kurser rör det sig om enstaka avbrott. Det gäller bland annat kurserna arbetsmiljö och säkerhet, fysik B, matematik E,

människan socialt och kulturellt, psykologi B, redovisning och beskattning samt samhällskunskap C.

8.5 Studierna ledde till förbättrade möjligheter

Under februari 2004 genomfördes telefonintervjuer med studerande som under år 2003 avslutade sina gymnasiala studier. Urvalet svarande gjordes slumpvis. De som inte kunde nås per telefon fick besvara en enkät. Antalet svarande uppgick till 54. Ett flertal uppgav att det var ”mycket roligt” att företrädare för vuxenutbildningen var intresserade av att veta vad utbildningen lett till. Ingen av de intervjuade hade något emot att bli intervjuad. Följande frågor ställdes:

- Förbättrades dina möjligheter på arbetsmarknaden efter avslutade studier?
- Vad gör du idag: jobbar? studerar? är arbetslös?

Av de svarande uppgav 40 stycken (76 procent) att möjligheterna att få arbete hade förbättrats efter avslutade studier. Ytterligare fem (drygt 9 procent) uppgav att deras möjligheter ”absolut” alternativt ”verkligen” hade förbättrats. En uppgav ”ja, lite” och en uppgav ”delvis”. Två svarade ”vet ej” och en svarade ”nej”. Av de tillfrågade uppgav sex stycken att de vid intervjutillfället var utan arbete. Nitton svarande uppger att de studerar, bl.a. handelsrätt, molekylärbiologi/kemi, filosofi, miljövetenskap. Andra studerade för att bli tandläkare, lärare, systemvetare, civilingenjör eller bibliotekarie.

8.6 Prövningar

Den som vill ha betyg från kommunal vuxenutbildning har rätt att gå igenom prövning i alla kurser som får förekomma inom kommunal vuxenutbildning och i projektarbete. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg på kursen eller projektarbetet. Den som är elev i gymnasieskolan får dock inte gå igenom prövning i en kurs eller ett projektarbete, om eleven har fått minst betyget *Godkänd* på kursen eller projektarbetet. Prövning får avläggas endast i en kommun eller ett landsting som anordnar den aktuella kursen eller, om det gäller projektarbetet, utbildning inom det kunskapsområde som projektarbetet avser (SFS 2001:159).

Under år 2003 genomfördes 54 prövningar i 26 olika kurser vid komvux i Eslöv. Flest prövningar, fem, genomfördes i engelska A. Fyra prövningar genomfördes i fysik B, matematik A och matematik B. Totalt genomfördes elva prövningar i matematik A, B, C och E.

Av dem som genomförde prövningarna kom 10 stycken (18,5 procent) från andra kommuner. Vi vet inte hur många eslövsbor som genomgår prövning i annan kommun.

8.7 Vuxenutbildningens kommentarer

Studieavbrotten inom den gymnasiala vuxenutbildningen kommer att följas upp och utvärderas under studiedagar i slutet av läsåret 2003-2004 och början av läsåret 2004-2005. Åtgärderna för att reducera studieavbrotten kommer att redovisas i *Kvalitetsredovisning för år 2004*. Nästan alla studerande som påbörjar sina studier inom den gymnasiala vuxenutbildningen väljer datorkunskap första

terminen. När studietakten bedöms vara för hög, väljer en del av dem bort datorkunskap, eftersom denna kurs inte är behörighetsgivande samtidigt som den ges varje termin.

Naturligtvis är det glädjande och uppmuntrande att en överväldigande majoritet av dem som avslutade sina gymnasiala studier under år 2003, anser att deras möjligheter att få anställning eller tillträde till högre studier har förbättrats. De faktorer som ledde fram till detta kommer att kartläggas, för att kvaliteten i utbildningen skall behållas. Liknande uppföljnings- och utvärderingsinsatser kommer att genomföras ytterligare någon gång under planperioden.

8.8 Gymnasie- och Vuxenutbildningsförvaltningens analys och bedömning

Gymnasie- och Vuxenutbildningsförvaltningen noterar, precis som företrädarna vuxenutbildningen, de många studieavbrotten och kommer, i den mån det är påkallat, att vara behjälpliga i arbetet med att reducera dessa. Förvaltningen noterar även det positiva utfallet av uppföljningen av de tidigare studerandes situation. Insatsen visar bl.a. på behovet av att genomföra den här typen av riktade uppföljnings- och utvärderingsinsatser för att få planeringsunderlag som bygger på elevernas och de studerandes uppfattningar om den verksamhet de tagit del i.

8.9 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ställningstagande

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden önskar att i slutet av höstterminen 2004 och i *Kvalitetsredovisning för år 2004* få beskrivet de åtgärder som vuxenutbildningen har vidtagit eller ämnar vidta för att reducera antalet studieavbrott. Nämnden välkomnar vuxenutbildningens ambition att analysera den uppkomna situationen, men noterar samtidigt att en del av studieavbrotten beror på faktorer som egentligen inte kan hänföras till elevernas studiesituation eller vuxenutbildningens organisation.

Nämnden kan konstatera att den uppföljning och utvärdering, som gjorts tillsammans med dem som avslutade sina gymnasiala studier under år 2003, visar att de studerande lämnade vuxenutbildningen med goda förutsättningar för övergång till arbetsliv eller fortsatta studier.

VUXENUTBILDNING FÖR UTVECKLINGSSTÖRDA (SÄRVUX)

Enligt *Utbildningsplan för gymnasieskolan och vuxenutbildningen i Eslöv* skall utbildningen ge eleverna och de studerande kunskaper och färdigheter samt främja deras harmoniska utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar (Utb.plan, sidan 5).

I undervisningen skall hänsyn tas till elevernas olika lärtilar (Utb.plan, sidan 5). Arbetsformer och arbetssätt skall utgå från elevernas och de studerandes erfarenheter och intressen (Utb.plan, sidan 6).

De demokratiska principerna att kunna påverka, vara delaktig och ta ansvar skall omfatta alla elever. Varje elev skall i dialog med representanter för utbildningen upprätta en individuell studieplan. Planen skall revideras vid olika tillfällen under utbildningen (Utb.plan, sidan 6).

Vuxenutbildningen skall samverka nära med arbetslivet (Utb.plan, sidan 8).

9.1 Organisation

Vuxenutbildning för utvecklingsstörda (särsvux) syftar till att ge kunskaper och färdigheter motsvarande de som ges i den obligatoriska sarskolan (grundsarskolan respektive träningskolan) och på nationella eller specialutformade program i gymnasiesarskolan. Särsvux är en egen skolform och vänder sig till vuxna utvecklingsstörda som vill komplettera sin utbildning. Utbildningen bedrivs i form av fristående kurser och eleverna kan välja att studera en enda kurs eller olika kombinationer av kurser.

9.2 Extra statsbidrag till utveckling

En kommun kan under åren 2000-2005 få statsbidrag för utveckling av vuxenutbildning för utvecklingsstörda. Sådana insatser kan vara ett ökat inslag av arbetslivsanknytning, utveckling av individuella studieplaner och undervisning i större grupper. Bidrag lämnas i mån av tillgängliga medel. Bidrag får lämnas till insatser som syftar till förbättrade möjligheter för den enskilde att uppnå kursmålen (SFS 2002:82).

Eslövs ansökan

En ansökan om extra statsbidrag för utveckling av vuxenutbildning för utvecklingsstörda lämnades till Skolverket i september 2002. Särsvux har därefter beviljats c:a 30 000 kr per år i statsbidrag fr.o.m. år 2003 t.o.m. år 2005.

Målet med insatserna är att ”öka de studerandes förmåga att kritiskt granska omvärlden, samt att medverka och bidra till samhällets utveckling”. Konkret innebär det att man inom särsvux vill upprätta fördjupade individuella studieplaner som tar hänsyn till elevens hela situation, d.v.s. studieplanerna skall i framtiden även beröra elevens boende och arbetsplats respektive praktikplats. Studie- och yrkesvägledarna och lärarna upprättar tillsammans med eleverna studieplanerna.

Ett konkret resultat av det beviljade statsbidraget har blivit att eleverna kan komma till skolan upp till tre gånger i veckan mot tidigare två gånger; undervisningstiden har m.a.o. utökats. Den utökade tiden har använts till undervisning i data och till estetisk verksamhet. Tio elever berördes av insatserna under år 2003.

Utvärdering av de genomförda insatserna

En enkät som underlag för självvärdering av de genomförda insatserna har gjorts av Myndigheten för skolutveckling. Den besvarades av rektorn för särsvux i december 2003. De i enkäten beskrivna åtgärderna skulle bedömas i vilken grad de har lett till förbättrade möjligheter för deltagarna att uppnå kursmålen. Varje påstående har också kunnat kommenteras. Följande insatser bedömdes att *till hög grad* ha lett till förbättrade möjligheter för deltagarna att uppnå kursmålen:

- Integreringen av kommunens särsvuxverksamhet i utvecklingen av kommunens infrastruktur på ett sådant sätt att fler utvecklingsstörda får utbildning.
- Möjligheter för eleverna att inom utbildningen kommunicera och hämta information med hjälp av datorer.
- Aktiv rekrytering av prioriterade deltagare och anpassning av utbildningen till dessa gruppers olika behov.

Två insatser bedömdes att *till viss grad* ha förbättrat elevernas möjligheter att nå målen i kursplanerna (i de fall rektorn har lämnat någon kommentar redovisas denna inom parentes):

- Utvecklingen av de individuella studieplanerna (detta arbete avslutas under vårterminen 2004).
- Samverkan mellan utbildningen och den studerandes omgivning, sysselsättning eller arbetsplats (de berörda lärarna samt rektorn och studie- och yrkesvägledaren har utvecklat kontakterna med elevernas kurator och boendeansvariga).

Eftersom de beviljade medlen skulle användas för utveckling av individuella studieplaner för eleverna och ett ökat inslag av arbetslivsanknytning har nedanstående mål bedömts *inte alls* ha förbättrat möjligheterna för eleverna att uppnå kursmålen:

- Ett ökat inslag av arbetslivsanknytning (former för samarbetet med omsorgens företrädare håller på att utarbetas).
- Undervisning i större grupper.
- Samverkan mellan grannkommunerna för att skapa en mera dynamisk och differentierad verksamhet med fler studerande i större grupper (inte aktuellt p.g. av problematiken med resor).
- Utveckling av lärcentra som är anpassade även för utvecklingsstördas behov och förutsättningar (något lärcentra finns ännu inte men är under uppbyggnad).
- Yrkesutbildningar i samverkan med arbetslivet.
- Utveckling av utbildning för utvecklingsstörda invandrare.

I enkäten ställdes frågan om de genomförda insatserna är väl samordnade med utvecklingen av kommunens infrastruktur för alla vuxnas lärande. Som svar angavs att sÄrvuxverksamheten bedrivs i samma lokaler som övrig vuxenutbildning och sfi. En lärare undervisar även inom grundläggande och/eller gymnasial vuxenutbildning.

9.3 Vuxenutbildningens kommentarer

Enligt vuxenutbildningen finns det för lite resurser för att bedriva träningsskola för vuxna. I kommunen fanns under år 2003 190 vuxna omsorgstagare, men det fanns bara plats för 24 elever inom sÄrvux. Fler omsorgstagare borde beredas plats inom vuxenutbildningen för utvecklingsstörda. Avsikten är att fr.o.m. vårterminen 2004 engagera representanter för omsorgen i rekryteringen av elever till sÄrvux.

9.4 Gymnasie- och Vuxenutbildningsförvaltningens analys och bedömning

Förvaltningen kan konstatera att arbetet med att ta fram individuella studieplaner pågår och kommer att avslutas under vårterminen 2004. Målet i utbildningsplanen om att alla elever i dialog med skolan skall upprätta sådana planer kan anses vara uppfyllt. Viktigt för framtiden är att planerna revideras i takt med de förändringar som av olika skäl görs i elevernas utbildningsgång.

Förvaltningen bedömer, att ett utökat samarbete med omsorgen och boendemiljön kommer att gynna det pedagogiska arbetet och elevernas resultat.

Förvaltningen kan konstatera att eleverna inom sÄrvux getts ökade möjligheter att påverka undervisningen i enlighet med Utbildningsplanen.

9.5 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ställningstagande

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden kommer inte att vidta några åtgärder utöver dem som finns angivna i Utbildningsplanen. Nämnden kommer att följa utvecklingen genom de åtgärder för uppföljning och utvärdering som anges i utbildningsplanen.

SVENSKA FÖR INVANDRARE – SFI

Enligt *Utbildningsplan för gymnasieskolan och vuxenutbildningen i Eslövs kommun* skall det svenska språket ges en särskilt viktig roll i integrationen och integrationsarbetet (Utb.plan, sidan 7). Det är vuxenutbildningens ansvar att varje elev som slutför sina studier kan uttrycka sig i tal och skrift så väl att deras språk fungerar i samhälls-, yrkes- och vardagslivet samt för fortsatta studier (Utb.plan, sidan 6).

I undervisningen skall hänsyn tas till elevernas olika lärstilar och att elever behöver ta olika mycket tid i anspråk för sitt lärande (Utb.plan, sidan 5). Arbetsätt och arbetsformer skall utgå från elevernas erfarenheter och intressen (Utb.plan, sidan 6).

10.1 Svenskundervisning för invandare

Undervisningen i svenska för invandrare (sfi) syftar till att ge vuxna invandrare grundläggande kunskaper i svenska språket och om det svenska samhället. Undervisningen skall finnas att tillgå så snart som möjligt efter det att rätt till sfi har inträtt. Om inte särskilda skäl finns, skall undervisningen kunna påbörjas inom tre månader. Varje kommun är skyldig att se till att sfi erbjuds de personer som saknar de grundläggande kunskaper i svenska språket som utbildningen avser att ge från och med andra halvåret det år de fyller sexton år.

Riktvärdet för undervisningens omfattningen i tid är 525 timmar inom varje nivå. Detta får överskridas eller underskridas beroende på hur mycket undervisning eleverna behöver för att nå de mål som anges i kursplanen. Utbildningen skall vara kostnadsfri för eleverna och den bör bedrivas kontinuerligt under hela året med uppehåll endast för semester.

10.2 Inget jämförelsematerial avseende år 2003

Kvalitetsredovisningarna skall enligt förordningen om kvalitetsredovisningar avse föregående kalenderår. I denna redovisning kommer resultat både från år 2002 och 2003 att redovisas. Detta beror på att de senaste resultat- och kostnadsredovisningarna för riket gäller år 2002, vilket medför att några jämförelser inte kan göras mellan utfallet i riket och i Eslöv för år 2003, men däremot för år 2002.

10.3 Antalet studerande

Under vårterminen 2003 var 134 elever inskrivna på sfi och under hösten var 147 elever inskrivna. Av dessa var 61 procent kvinnor. Eleverna kommer från mellan 30 och 40 länder. Hörs kommun köper sfi-utbildning av Eslöv och hade drygt tjugo elever placerade i Eslöv under 2003.

Sfi är en liten verksamhet i många kommuner. Läsåret 2001-2002 var elevantalet under 25 i 68 av landets kommuner, i 20 kommuner var elevantalet lägre än 10. Bara 62 kommuner eller kommunalförbund hade fler än 100 elever läsåret 2001-2002. Eslövs kommun tillhör således de större utbildningsanordnarna när det gäller sfi.

10.4 Få studieavbrott

Under 2003 har sex kurser getts på olika nivåer per termin inom SFI. Tre avbrott har gjorts.

10.5 Lärarresurser

Kalenderåret 2003 arbetade fyra lärare med sfi. Förutom dessa finns även en lärare att tillgå som arbetar med läs- och skrivträning inom den grundläggande vuxenundervisningen.

10.6 Nya kursplaner

Läsåret 2002-2003 infördes en ny kursplan för sfi som innehåller tre olika studievägar med vardera två kurser. Det nya kursplanesystemet är utformat för att bättre möta individens olika utbildningsbakgrund, förutsättningar och studiemål. Inom sfi 1 är målen anpassade till invandrare som är analfabeter eller kortutbildade. Sfi 2 och 3 har snabbare studietakt och mer avancerade mål. Det nya kursplanesystemet kunde börja användas fr.o.m. den 1 augusti och är obligatoriskt att använda när de studerande påbörjade sfi efter den 1 januari 2003.

Som ett resultat av de nya kursplanerna delas eleverna inom sfi i Eslöv in i tre olika grupper. I en grupp finns de elever som är analfabeter, semi-analfabeter eller som är kortutbildade (0-6 år i skolan i hemlandet). I en andra grupp finns de elever som har en skolgång på mellan sex och tolv år i hemlandet. I en tredje grupp finns de högutbildade eleverna. I en ”öppen grupp” finns elever som arbetar och kommer till skolan någon eller några gånger per vecka för att göra klar sin sfi. Eleverna kan även byta grupp för att läsa i snabbare eller lugnare takt.

10.7 Studieresultat

Kalenderåret 2003 avslutade eller avbröt 116 studerande undervisningen i sfi. Merparten av dem som slutade, 88 stycken (75 procent), gjorde detta efter avlagt test med godkänt resultat. Tio elever (8,6 procent) avbröt sfi-studierna p.g. av att de blev kallade till Arbete och Försörjningsprojektet SMART. Nio elever (7,6 procent) avbröt studierna p.g. av arbete eller långtidspraktik. Tre elever (2,6 procent) avbröt p.g. av flyttning till annan kommun.

Som förklaring till de goda resultaten finns följande:

- Kontinuerlig inskrivning av elever på alla nivåer.
- Kontinuerlig ”uttestning” på alla nivåer.
- Möjlighet för eleverna att direkt efter avslutad sfi gå vidare inom vuxenutbildningen.
- Breda externa kontakter. Bland dessa kan nämnas föreningslivet, kyrkan, Vägverket, polisen, Röda korset, kronofogdemyndigheten, arbetsförmedlingen, politiska partier samt Räddningstjänsten och Räddningsverket. Sfi tar även mot elever från gymnasieskolans Barn- och fritidsprogram under den arbetsplatsförlagda delen av utbildningen (APU).
- God personkännedom.
- Lärare med mångårig erfarenhet och stor kompetens.

10.8 Kostnader under riksnivån

Som påpekats tidigare har inga resultat eller kostnader som gäller sfi-verksamheten för år 2003 redovisats vad gäller riket. De senaste uppgifterna som är tillgängliga gäller kalenderåret 2002. Dessa visar att kostnaden för en heltidsplats i riket uppgår till 40 400 kronor. Motsvarande för Eslöv är 27 000 kronor, d.v.s. Eslövs kostnader för en heltidsplats ligger 13 400 kronor under riksgenomsnittet. Detta skall kopplas till att 68 procent av eleverna i Eslöv slutade sina sfi-studier med betyg år 2002 medan genomsnittet för riket var 35 procent. Andelen elever som avbröt sina studier men inte uppnått *Godkänt* uppgick till 22 procent i Eslöv mot 55 procent i riket.

10.9 Vuxenutbildningens kommentarer

Genom att organisera undervisningen på tre olika nivåer erbjuds möjligheter att utgå från elevernas erfarenheter och intressen. I och med att även sfi-elever från Höörs kommun studerar inom sfi i Eslöv ger detta möjligheter till ytterligare nivågrupperingar. I framtiden kommer sfi i enlighet med de nya kursplanerna att integreras med grundläggande vuxenutbildning, vilket innebär att de som studerar sfi samtidigt skall kunna ha matematik, samhällskunskap och/eller undervisning i data på grundläggande nivå. Detta medför att även sfi-elever kan studera på heltid.

10.10 Gymnasie- och Vuxenutbildningsförvaltningens analys och bedömning

Sfi-verksamheten inom Gymnasie- och Vuxenutbildningen redovisar mycket goda utbildningsresultat. De låg över riksnivån år 2002 samtidigt som kostnaderna för verksamheten låg klart under nivån för riket. Skolverket har konstaterat att kostnaden per heltidsstuderande i sfi varierar kraftigt mellan kommunerna. Elevtalet är litet i många kommuner och kan även variera under ett och samma år. Det kan förklara en del av variationen i kostnad per heltidsstuderande. Även redovisningsskillnader och kvalitetsbrister i uppgiftslämnandet kan finnas. Ett särskilt problem i redovisningen kan vara att särskilja kostnader för sfi för analfabeter, där sfi och läs- och skrivinläring i grundläggande vuxenutbildning många gånger bedrivs integrerat². Sfi i Eslöv redovisar dessa uppgifter separat.

Förvaltningen konstaterar att de mål som angetts i utbildningsplanen och som berör sfi-undervisningen uppfylls.

10.11 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ställningstagande

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden konstaterar att sfi-undervisningen uppnår mycket goda resultat. Detta är glädjande, eftersom det ger de elever som studerat inom sfi-verksamheten goda möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden och i samhället i övrigt. Målet i utbildningsplanen att varje elev som slutför sina studier ”kan uttrycka sig i tal och skrift så väl att deras språk fungerar i samhälls-, yrkes- och vardagslivet” är därmed uppfyllt vad avser år 2003. Med tanke på de uppnådda resultaten ämnar nämnden därför inte vidta några åtgärder utöver dem som anges i utbildningsplanen.

² Skolverket. Beskrivande data om barnomsorg, skola och vuxenutbildning, 2003.

MODERSMÅLSUNDERVISNING

Enligt *Utbildningsplan för gymnasieskolan och vuxenutbildningen i Eslöv* skall elever och studerande med andra modersmål än svenska stödjas i sin språk- och kommunikationsutveckling på sina respektive modersmål (Utb.plan, sidan 6). Dessa elever skall stödjas i sitt lärande genom att de erhåller studiehandledning i olika ämnen på det egna modersmålet (Utb.plan, sidan 5).

11.1 Främja utvecklingen till flerspråkiga individer

Undervisningen i ämnet modersmål vänder sig till de elever som har ett annat språk än svenska som sitt modersmål och som har detta som sitt levande umgängesspråk. Elever som är tvåspråkiga kan välja att läsa ursprungslandets språk som ett främmande språk enligt kursplanen för moderna språk (med undantag av engelska) och börja på den nivå som svarar mot deras förkunskaper.

Undervisningen syftar till att ge elever med ett annat modersmål än svenska möjligheter att tillsammans med andra vidareutveckla sina kunskaper i modersmålet. Undervisningen syftar även till att främja elevernas utveckling till flerspråkiga individer med flerkulturell identitet. Ämnet syftar dessutom till att verka för att öka förståelsen mellan olika folk och kulturer. Karaktäristiskt för ämnet är att språket, modersmålet, används för att tänka och för att bygga upp identiteten. Det innehåll som väljs inom ämnet har anknytning till det övriga skolarbetet.

11.2 Deltagandet är frivilligt

Eslövs kommun erbjuder modersmålsundervisning, modersmålsträning och studiehandledning för alla elever fr.o.m. förskoleklassen t.o.m. sista året i gymnasieskolan. Modersmålsträning och studiehandledning bedrivs inom ramen för den ordinarie verksamheten, medan undervisning i modersmål förläggs utanför ordinarie schema. Deltagandet i modersmålsundervisningen är frivilligt och skall ordnas efter föräldrarnas skriftliga medgivande, som är bindande för ett år i taget. Kommunen är skyldig att anordna undervisning i modersmål om det finns minst fem elever per språk som önskar sådan undervisning. En elev skall få studiehand-ledning på sitt modersmål om eleven behöver det.

11.3 Förutsättningar för undervisning och lärande i modersmål

Förutsättningarna för undervisning och lärande inom ämnet modersmål skiftar, bland annat beroende på att en del språk saknar en utvecklad skriftspråkskultur. Detta medför att en särskild barn- och ungdomslitteratur på språket saknas. Det offentliga språket och skolspråket kan vara ett annat än det modersmål som används i familjen och i det vardagliga umgänget. Det finns också språk vars alfabet (t.ex. kyrilliska, arabiska, hindi, thai, kinesiska) markant skiljer sig från det latinska alfabetet.

11.4 Många *MVG* i modersmål

Efter vårterminen 2003 genomfördes en enkät som ställdes till de elever som deltog i modersmålsundervisningen läsåret 2002-2003. Enkäten sammanställdes av rektorn för modersmålsundervisningen.

För att få en uppfattning om tvåspråkighetens existens ställdes frågor gällande de senast erhållna betygen i svenska som första språk alternativt svenska som andra språk och modersmål. Av de tillfrågade svarade 46 när det gällde betyg i svenska som första eller andra språk och 47 svarade när det gällde modersmål. Ingen åtskillnad gjordes mellan kurs A och B i enkäten. Tjugo elever fick *Väl godkänd* i svenskämnen medan tolv elever fick *Väl godkänd* i modersmål. Åtta elever erhöll *Mycket väl godkänd* i de båda svenskämnena mot 29 elever i modersmål. Arton elever erhöll *Godkänd* i svenska medan 6 erhöll *Godkänd* i modersmål. Tidigare genomförda uppföljningar visar på samma utfall, d.v.s. att betygsutfallet i modersmål är högre än i svenska eller svenska som andra språk (se *Kvalitetsredovisning för 2002*). Att uppgift saknas från en del elever beror på kursutformningen, vilket kan innebära att betyg inte har satts när terminen eller läsåret slutar eller att eleverna av olika skäl inte lämnat några uppgifter om betyg i enkäten.

Tabell 10.4 Betyg i svenska som första språk alt andra språk och modersmål vårterminen 2003

	<i>G</i>	<i>VG</i>	<i>MVG</i>	<i>Uppgift saknas</i>
Svenska	18	20	8	17-18
Modersmål	6	12	29	17-18

Källa: Elevenkät vårterminen 2003

11.5 Albanska har flest elever

Under läsåret 2003-2004 bedrivs modersmålsundervisning för 79 elever inom gymnasieskolan och en elev inom vuxenutbildningen. Undervisningen bedrivs på 13 språk: albanska (24 deltagare), arabiska (12), bosniska (10), finska (1), kroatiska (2), makedonska (2), persiska (6), polska (3), somaliska (2), spanska (4), thai (5), turkiska (5) samt ungerska (3).

11.6 Gymnasie- och Vuxenutbildningsförvaltningens analys och bedömning

Betygsutfallet beträffande svenska och svenska som andra språk å ena sidan och modersmål å andra sidan skiljer sig märkbart åt. Majoriteten av de elever som fått betyg är födda utanför Sverige, vilket förklarar skillnaderna i betygsutfallet.

Beträffande betygsutfallet i modersmål uppvisar betygen i gymnasieskolan i Eslöv samma mönster som utfallet på riksnivå. Läsåret 2002-2003 fick 1 732 elever betyg i modersmål kurs A. Av dessa fick 43,9 procent *Mycket väl godkänd*, *Väl godkänd* fick nästan lika många (40,3 procent) medan 15,5 procent fick *Godkänd*. *Icke godkänd* fick 0,3 procent. När det gäller kurs B fick mer än 50 procent av eleverna (58 procent) *MVG*. Nästan en tredjedel (32,5 procent) fick *VG* och nästan en tiondedel (8,9 procent) fick *G*. Drygt en halv procent av eleverna fick *IG*.

Rektorn för modersmålsundervisningen har uttalat att ”med en dos av försiktighet vågar vi ändå konstatera att tvåspråkighetens existens i Eslövs skolor har tämligen starkt fotfäste”.

Omfattningen av studiehandledningen är oklar och behöver kartläggas.

11.7 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ställningstagande

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden instämmer i Gymnasie- och Vuxenutbildningsförvaltningens analys och bedömning. Nämnden kommer att följa verksamhetens fortsatta utveckling genom de framtida kvalitetsredovisningarna

KVALIFICERAD YRKESUTBILDNING (KY)

12.1 KY – en reguljär utbildningsform

Kvalificerad Yrkesutbildning, KY, är en reguljär, fristående utbildningsform sedan år 2002 inom det svenska utbildningssystemet och står under tillsyn av Myndigheten för Kvalificerad Yrkesutbildning. Utbildningarna är mellan ett och tre år långa. Kurserna omfattar minst 40 s.k. ky-poäng. En del ky-poäng kan tillgodoräknas som högskolepoäng. Genom initiativ från företag, branschorganisationer, kommuner, landsting och andra aktörer i arbetslivet blir utbildningarna verklighet. Det är arbetslivets medverkan och behov av nya yrkesroller som styr utformning och innehåll, och som ser till att den praktiska delen av studietiden, Lärande I Arbete (LIA), ger en försmak av den framtida yrkesrollen. LIA omfattar mellan en fjärdedel och en tredjedel av studierna. Ky-utbildningarna är öppna både för studerande som kommer direkt från gymnasieskolan och för dem som har arbete och som önskar kompetensutveckling inom sin profession. Efter genomförd utbildning får den studerande ett examensbevis.

12.2 Ky-utbildningar, påbyggnadsutbildning och uppdragsutbildningar

Sedan den 1 januari 2003 tillhör den kvalificerade yrkesutbildningen i Eslöv ett eget rektorsområde lett av en rektor. Inom rektorsområdet administreras även påbyggnadsutbildningar, uppdragsutbildningar samt gymnasiala yrkeskurser.

Ky-utbildningar för industritekniker har anordnats sedan 1999, inom socialpsykiatri sedan 1999, inom geriatrisk vårdutveckling sedan 2002 och för bovärdar också sedan 2002. Antalet ky-studerande uppgick till 140 år 2003. Socialpsykiatriutbildningen hade 63 deltagare, industriteknikerutbildningen 39, bovärdsutbildningen 27 och geriatriken 11.

Vuxenutbildningen administrerar sedan höstterminen 2003 även *påbyggnadsutbildningen* för ekonomi- och redovisningskonsulter. Antalet studerande uppgick höstterminen 2003 till 60. Vuxenutbildningen administrerade denna utbildning fram t.o.m. höstterminen 2002.

Uppdragsutbildningar genomförs på uppdrag av olika företag, organisationer, institutioner etc. Under år 2003 genomfördes uppdragsutbildningar bland annat för Eslövs, Höörs och Hörby kommuner, LKF Bostäder, HSB Skåne, Ringsjö Energi, Medical Rubber, Skandinavisk Ytförädling, Herman Andersson Plåt AB, Kappa, Trempex, Farmartjänst. Totalt deltog c:a 350 personer. Den största uppdragsgivaren var HSB Skåne med drygt 190 deltagare.

Ky i Eslöv omsatte totalt c:a 5,6 miljoner under år 2003.

12.3 Myndigheten genomför tillsyn

Myndigheten genomför regelbundet tillsyn av ky-utbildningarna. Denna kvalitetsredovisning bygger på de tillsynsrapporter som myndigheten upprättat för år 2003 då den geriatriska vårdutvecklingsutbildningen och bovärdsutbildningen granskades. Representanter för myndigheten granskar den utvalda utbildningen under en dag. De samtalar med rektorn, de studerande, studeranderepresentanter samt ledningsgruppen för utbildningen. De studerande får även besvara en enkät.

12.4 Det interna kvalitetsarbetet har många delar

Förutom den externa kvalitetssäkringen i form av myndighetens tillsynsbesök har ky-utbildningen egna kvalitetssäkringsstrategier. Under pågående utbildning genomförs kvalitetssäkringen i huvudsak på två sätt. Det sker genom kursutvärderingar i form av enkäter i samband med kursslut och med hjälp av speglingar. Speglingarna är skolledningens sätt att informera sig om utbildningen. Synpunkterna som kommer fram under speglingarna redovisas för respektive utbildningsinriktnings ledningsgrupp, som värderar synpunkterna och använder dem som underlag för sina diskussioner och beslut om förändringar i pågående eller kommande utbildningar. Speglingarna genomförs dels tillsammans med studenterna, dels tillsammans med de undervisande lärarna.

I slutskedet av utbildningarna ägnas en dag åt att de studerande tillsammans med skolledningen och studie- och yrkesvägledaren följer upp och utvärderar utbildningen. De synpunkter som kommer fram redovisas för ledningsgruppen.

S.k. forskningscirkel genomförs i samarbete med sociologiska institutionen vid Lunds Universitet. Forskningscirkeln innebär att de studerande och representanter för avnämarna träffas för att reflektera kring konsekvenserna av utbildningsinsatserna. Frågor som dryftas gäller t.ex. vad som händer när den studerande kommer tillbaka till arbetsmarknaden, hur arbetsgivaren ser på den studerandes nyvunna kompetens, hur denna tas tillvara etc. Forskningscirkelarna genomförs i slutet av utbildningen och har genomförts för teknikerutbildningen och planeras för bovärdutbildningen. Utfallet av de genomförda cirkelarna har varit positivt.

Eventuella brister i kvaliteten åtgärdas så snart de uppdagas eller så snart det är möjligt att åtgärda dem. Effekterna av det interna kvalitetssäkringsarbetet framkommer i den tillsyn av utbildningarna som myndigheten genomför.

12.5 Tillsyn Bovärdsutbildning

12.5.1 God kvalitet på bovärdutbildningen

Ky-myndigheten genomförde tillsyn av utbildningen *Kvalificerad bostadsservice – Bovärddar* den 2 april 2003. Denna redovisning bygger på den tillsynsrapport som myndigheten upprättade. Utbildningen hade tio studerande då tillsynen genomfördes.

Myndighetens allmänna bedömning är att utbildningen håller god kvalitet. En professionell utbildningsledning och en engagerad ledningsgrupp säkerställer kvaliteten. Utbildningen präglas av god anda och organisation vilket gör att de studerande har goda möjligheter att utvecklas mot den yrkesroll som utbildningen avser. Myndigheten konstaterar vidare att utbildningsmiljön upplevs som positiv. Utbildningens syfte och mål stärks genom att företrädare för arbetslivet på ett påtagligt sätt är involverade i undervisningen. Studerandeinflytandet är väl tillgodosett. Kurserna är väl kända av de studerande.

12.5.2 Studerandeenkät

En studerandeenkät genomfördes i samband med tillsynsbesöket. Sju studerande besvarade enkäten. Enkäten innehöll 29 frågor, som de studerande skulle bedöma med hjälp av en femgradig skala. Medelvärde på de fem frågor som berörde

området ”ordning och reda” erhöll medelvärdet 3,1. Fem frågor ingick i området ”information”. Här var medelvärdet 3,4. Flest frågor fanns inom området ”kvalitet”, totalt elva. Medelvärdet var 3,3. Inom området ”pedagogik/metodik” fanns fem frågor. Medelvärdet var 3,2. Två frågor fanns inom området ”allmän bedömning”. Medelvärdet var 3,7. Medelvärdet på de 29 frågorna var 3,3.

Bland de frågor som erhöll högt medelvärde kan noteras följande:

2. <i>Antagningen fungerade smidigt och snabbt.</i>	4,4
9. <i>Innehållet i kurserna är i huvudsak lagom svårt och man lär sig i huvudsak nya saker.</i>	3,9
13. <i>Man får reda på sina betyg inom en månad efter prov/kursslut.</i>	3,9
19. <i>Studiesocialt fungerar det bra</i>	3,7
20. <i>Man vet vem man ska prata med om man har problem med studierna eller med annat som rör utbildningen</i>	4,1
21. <i>Det är lätt att komma i kontakt med skolledningen och lämna synpunkter.</i>	4,0
28. <i>Jag trivs mycket bra med utbildningen.</i>	3,7

Den fråga som gällde schemat - *Det finns ett schema eller motsvarande för minst de närmaste tre månaderna så att man kan planera sin tid* - erhöll lägst medelvärde, 1,1.

12.5.3 Kritiska synpunkter

Myndigheten rekommenderar att skolledningen, undervisande lärare och ledningsgruppen klargör genomförande och syfte med utvärderingsarbetet. Detta gäller i synnerhet återkopplingen i grupp till de studerande. Myndigheten menar också att utbildningsanordnaren skall säkerställa ansvaret för information och anskaffningen av s.k. LIA-platser för kommande studerande. Ledningsgruppen bör, enligt myndighetens utlåtande, ta ett större ansvar för informationen om mål och syfte med ky-utbildningarna gentemot företagen i branschen. En allmän uppfattning bland de studerande är att den inledande kursen i sociologi borde kunna koncentreras och ges ett tydligare innehåll avseende den inriktning som läses. En del av de studerande anser att utbildningen skulle kunna genomföras under tre terminer.

Tillsynen föranleder inga åtgärder från myndighetens sida.

12.6 Tillsyn Geriatrisk vårdutveckling

12.6.1 Utbildningen håller god kvalitet

Ky-myndigheten genomförde tillsyn av utbildningen *Geriatrisk vårdutveckling den 10 september 2003*. Denna redovisning bygger på den tillsynsrapport som myndigheten upprättade. Tillsynsrapporten anger inte hur många studerande som var berörda av tillsynen. Tio elever besvarade studerandeenkäten.

Myndighetens allmänna bedömning är att utbildningen håller god kvalitet och att ky i Eslöv i huvudsak säkerställer kvaliteten i utbildningen vilket gör att de studerande har möjligheter att utvecklas mot den yrkesroll utbildningen avser. Utbildningsmiljön upplevs som positiv. Administrationen upplevs som väl fungerande. Innehållet i utbildningen ligger i huvudsak på eftergymnasial nivå

och har en tydlig yrkesrelevans. Skolledningen och ledningsgruppen är lyhörd och angelägen att möta de studerande. Ledningsgruppen är djupt involverad i utbildningen.

Tillsynen föranleder inte ytterligare åtgärder från myndighetens sida.

12.6.2 Studerandeenkät

En studerandeenkät genomfördes i samband med tillsynsbesöket. Tio studerande besvarade enkäten. Enkäten innehöll 29 frågor, som de studerande skulle bedöma med hjälp av en femgradig skala. Medelvärdet på de fem frågor som berörde området ”ordning och reda” erhöll medelvärdet 3,3. Fem frågor ingick i området ”information”. Här var medelvärdet 4,1. Flest frågor fanns inom området ”kvalitet”, totalt elva. Medelvärdet var 3,8. Inom området ”pedagogik/metodik” fanns fem frågor. Medelvärdet var 3,6. Två frågor fanns inom området ”allmän bedömning”. Medelvärdet var 4,2. Medelvärdet på de 29 frågorna var 3,8. Bland de frågor som erhöll högt medelvärde kan noteras följande:

1. Det var lätt att förstå vad som krävdes för att vara behörig till utbildningen.	5,0
2. Antagningen fungerade smidigt och snabb.	4,9
10. Man får träna på att analysera och lösa problem	4,4
11. Det finns utrymme för att vara kreativ och t.ex. testa idéer man har.	4,2
13. Man får reda på sina betyg inom en månad efter prov och kurslut.	4,8
17. Utrustning på skolan t.ex. datorer och maskiner är i huvudsak väl anpassade till utbildningen och fungerar bra.	4,4
19. Studiesocialt fungerar det bra	4,1
20. Man vet vem man ska prata med om man har problem med studierna eller med annat som rör utbildningen.	4,0
21. Det är lätt att komma i kontakt med skolledningen och lämna synpunkter.	4,3
23. Skolledningen bryr sig om studerandesynpunkter på utbildningens uppläggning och genomförande	4,0
24. Det är lätt att få svar på skolan om man har frågor om studiemedel.	4,4
28. Jag trivs mycket bra med utbildningen.	4,5

Frågan som gällde schema erhöll lägst medelvärde, 1,9.

12.6.3 Kritiska synpunkter

Myndigheten konstaterar att det råder hög beläggning av lokalerna vilket leder till brist på grupprum för projekt- och grupparbete. En tydlig struktur saknas i återkopplingen till de studerande av genomförda utvärderingar. Myndigheten rekommenderar att enskilda kurser bör utvärderas och återkopplas både till de studerande och ledningsgruppen med avseende på innehåll och nivå och föreslår att de rutiner för utvärdering som finns i beskrivna i ansökan till myndigheten genomförs. När det gäller lärande i arbete (LIA) menar myndigheten att ky skall säkerställa ansvaret för informationen om LIA och platsanskaffningen samt syftet med LIA. Beträffande pedagogiken gör myndigheten skolledning och lärare

uppmärksam på möjligheten till ytterligare utveckling av problembaserat lärande för att därigenom efterlikna de arbetssätt som finns ute på arbetsplatserna. I intervjuerna med de studerande och i studerandeenkäten framkom att framförhållningen avseende schema inte var tillräcklig.

12.7 Kvalitetssäkringsåtgärder

12.7.1 Inrättande av projektledare

Projektledartjänster har inrättats för de olika utbildningsinriktningarna inom ky. Projektledaren har bland annat huvudansvaret för uppföljnings- och utvärderingsinsatser både vad gäller kurser och LIA-verksamhet. Projektledaren har ansvar för det pedagogiska utvecklingsarbetet och deltar även i marknadsförings- och rekryteringsarbetet.

12.7.2 Återkoppling av utvärderingar

Projektledaren har möjlighet att ge återkoppling på ett effektivare sätt än det var möjligt innan projektledartjänsterna inrättades. Därmed löses det problem med återkopplingen som lyfts fram i tillsynsrapporterna.

12.7.3 Lokalproblematiken

Ky-verksamheten har kunnat ta ytterligare lokaler i anspråk vilket lett till minskat tryck på de tidigare tillgängliga lokalerna.

12.7.4 Säkerställande av kvaliteten i LIA

För den geriatriska vårdutvecklingen finns en speciell LIA-handläggare som administrerar och rekviderar LIA-platser. LIA-handläggaren och den lärare som föreläser i LIA-anknutna kurser har ansvar för att alla studerande har en LIA-plats. Lärandet på arbetsplatsen förbereds i samband med undervisningen i respektive kursavsnitt. Stöd och uppföljning under LIA-perioden ges i samband med handledningstillfällena som läraren genomför och i möjligaste mån genom besök av läraren hos den studerande på dennes LIA-plats. Blanketter har utformats för att säkerställa att LIA-periodens aktiviteter anknyter till den skolförlagda delen av utbildningen.

12.7.5 Schemaproblematiken

Skolledningen har arbetat med att förbättra schemalägningsrutinerna och schemats utseende. Ett av skälen till att schemafrågan är ett problem beror på att lärartjänsterna i många fall köps in, varför en framförhållning på tre månader inte alltid är möjlig. Dessutom har förhandlingar om lärartjänster, t.ex. med Lunds Universitet, en tendens att dra ut på tiden, något som inte underlättar framförhållningen i schemaläggningen.

12.7.6 Utveckling av pedagogiken

Projektledaren ansvarar även för det pedagogiska utvecklingsarbetet inom respektive utbildningsinriktning. Myndighetens påpekande om att det finns ett behov av pedagogisk förnyelse inom den geriatriska utbildningen kan med hjälp och bistånd av projektledaren förverkligas.

12.7.7 Kursen i sociologi

Sociologikursen är en på förhand fastlagd akademisk kurs som ingår i universitetets totala kursutbud. Det innebär att det skall finnas möjlighet för den studerande att

bygga på med ytterligare kurser. Användningen av de i sociologikursen inhämtade kunskaperna tillämpas senare i ky-utbildningen.

12.7.8 Kortare utbildning

En del av de studerande inom bovärdsutbildningen menade att utbildningen skulle kunna kortas tidsmässigt. Detta låter sig inte göras eftersom tid som behövs för reflektion enskilt eller i grupp då skulle gå förlorad.

12.7.9 Ledningsgruppens ansvar

Ledningsgruppen för bovärdsutbildningen har noterat den kritik som framförs i tillsynsrapporten och frågan om ledningsgruppens ansvar för utbildningen finns alltid på dagordningen när gruppen sammanträder.

12.8 Nya ansökningar

Eslövs kommun har ansökt om att få fortsätta med utbildningarna *Tekniker med miljöprofil inom industri och tillverkning* och *Socialpsykiatri – Psykosocialt rehabiliteringsarbete* med start höstterminen 2004. Båda utbildningarna är på 86 ky-päng. Ansökan för teknikerutbildningen gäller 20 utbildningsplatser och för socialpsykiatriutbildningen 25 platser. Båda ansökningarna gäller för fyra starter, nämligen höstterminerna 2004, 2005, 2006 och 2007. Besked om beviljande lämnas av ky-myndigheten i mitten av mars 2004. Utbildningen *Socialpsykiatri – Psykosocialt rehabiliteringsarbete* har beviljats, däremot inte utbildningen *Tekniker med miljöprofil inom industri och tillverkning*.

12.9 Gymnasie- och Vuxenutbildningsförvaltningens analys och bedömning

Förvaltningen konstaterar att kvalificerad yrkesutbildning på olika sätt arbetat med de brister som framförs i tillsynsrapporterna. Med inrättandet av projektledartjänsterna finns ett system för snabb problemupptäckt och möjligheter att åtgärda de brister som uppdragas. Dessutom skapas ytterligare en kanal för kommunikation mellan administrationen och de studerande, något som ytterligare bör fördjupa det redan goda studerandeinflytandet.

Förvaltningen vill påpeka att de sena beskeden från ky-myndigheten beträffande beviljande av utbildningar skapar en stor osäkerhet i den lokala ky-organisationen. Det är därför angeläget att påtala för ky-myndigheten att rutinerna angående beviljande behöver ändras. Ansökningstiderna måste tidigareläggas så att besked om beviljande – eller avslag - kan lämnas i så god tid att rimligt utrymme skapas för utbildningsanordnaren att planera och marknadsföra utbildningarna samt rekrytera kursdeltagare.

12.10 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ställningstagande

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden noterar de positiva omdömen och resultat som myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning redovisat i tillsynsrapporterna vad gäller den geriatriska vårdutvecklingsutbildningen och bovärdsutbildningen. I de fall där myndigheten har riktat kritik mot utbildningarna konstaterar nämnden att skolledningen vidtagit adekvata åtgärder. Nämnden ämnar därför inte besluta om ytterligare åtgärder utöver dem som skolledningen vidtagit, men önskar fortlöpande information om effekterna av åtgärderna.